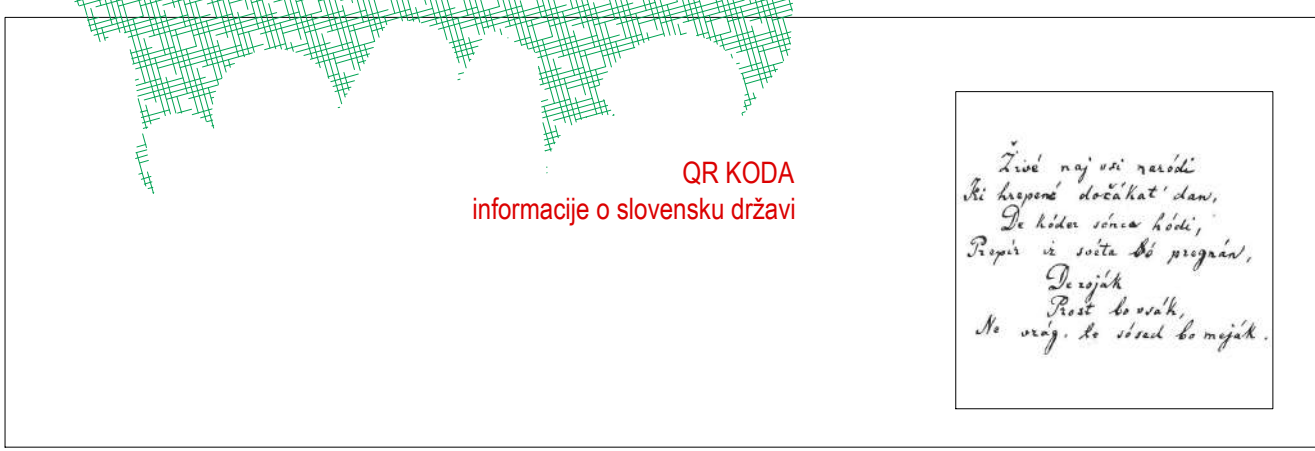
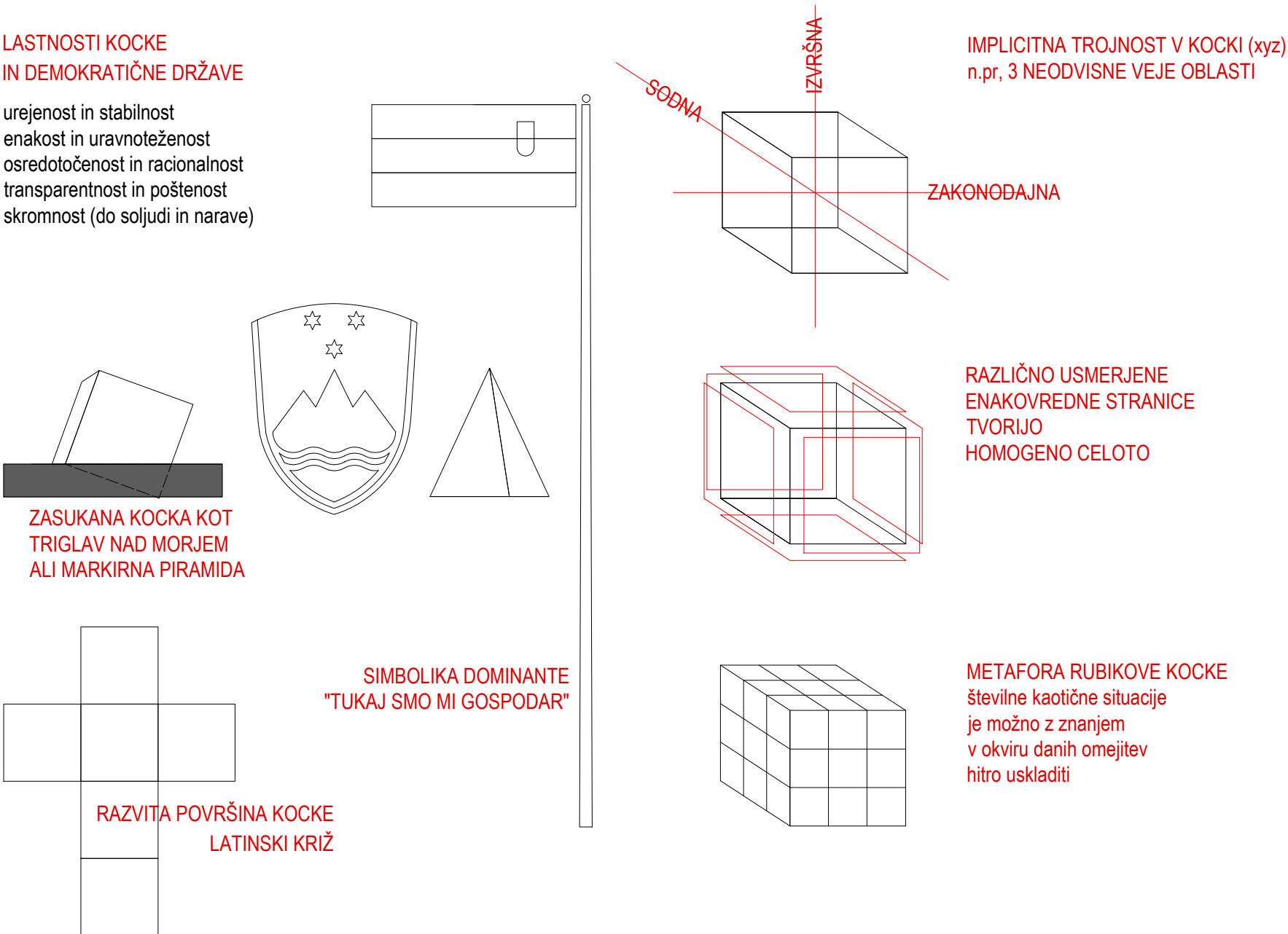

LASTNOSTI KOCKE IN DEMOKRATIČNE DRŽAVE

urejenost in stabilnost
enakost in uravnoteženost
osredotočenost in racionalnost
transparentnost in poštenost
skromnost (do soljudi in narave)

KONCEPT

Spominsko obeležje osamosvojitve Slovenije je zasnovano kot **abstraktna prostorska kompozicija, ki s preoblikovanjem obeh izvornih simbolov zaključne slovesnosti, droga za novo slovensko zastavo in osamosvojitvene lipe, artikulira njen genius loci na Trgu republike**. Leži v osi parlamenta, s katerim tvori družbeno najpomembnejšo prostorsko kompozicijo v sklopu Trga republike in se vsebinsko osredotoča na prelomnost tedanjega dogodka.

Dominanten motiv spominskega obeležja ostaja 16 m visok **drog za novo slovensko zastavo**, ki je bila ob zaključni slovesnosti na njem prvič javno izobešena. Poseeblja novo državo Slovenijo, ki je simbolično svobodno zaplapolala na nebu. S prvotne lokacije na trgu in s sedanje v koritu prestavljene lipe se premesti ob rob ploščadi trga, kjer bo dostopen za protokol ob slovesnih dviganjih zastave.

V podnožje dominantnega droga za zastavo je postavljena velika kocka kot reminiscenca na drugi simbol, ki je obeleževal zaključno slovesnost, na **osamosvojitveno lipo** zasajeno v še vedno prisotno korito podobne oblike in velikosti. Nova kocka je povzdignjena nad nivo trga in s svojim dinamičnim zasukom opozarja na turbulentne dogodke, ki so po mirni slovesnosti sledili. Na njej sta izpisana znani latinski izrek **ALEA IACTA EST** (kocka je padla) in datum **25.6.1991**, ki na slikovit način označujeta prelomno odločitev prebivalcev Slovenije in njenega vodstva za ustanovitve nove samostojne in demokratične države Slovenije.

Kocka je postavljena na vodno zrcalo ter s svojo materialnostjo belega stekla in z vertikalno zasukanim volumnom na abstrakten način posnema motiv slovenskega grba s Triglavom nad morsko gladino. Voda se preliva na trg in simbolizira časovno minljivost, predvsem pa zagotovi reprezentativnost spomenika, posebno v kombinaciji z vodnimi odsevi in umetnimi svetlobnimi učinki, ki se lahko ob različnih priložnostih aplicirajo na notranjost prosojnega telesa kocke preko računalniško vodenih RGB LED trakov, nameščenih po obodu v notranjost umaknjene jeklene konstrukcije. Kocka postane **svetelnik** oziroma interaktivni indikator kakršnega koli trenutnega dogajanja v njeni okolici ali pomensko povezani sferi, na primer v parlamentu.

Pod spomenikom se v atriju pasaže izoblikuje nekakšna **moderna kripa**, kjer je na steni originalen izpis slovenske himne in nekaj dodatnih informacij o osamosvojitvi. Prostor je odprt in je del javnega atrija s klopc in gostinskim vrtom na drugi strani. Del kocke, ki prebija strop, pomensko povezuje kripo s spomenikom na trgu in jo razsvetljuje. Preko QR kode so obiskovalcem in mimoidočim dostopne obširnejše in stalno ažurirane informacije o slovenski državi in družbi. Za razliko od spominskega obeležja na trgu, se lahko ta informacijski del vsebinsko spreminja ter prilagaja trenutnim družbenim razmeram in vrednotam na nivoju slovenske države.

ASOCIACIJE

Poleg prelomnosti dogodka vzbuja abstraktna forma spomenika še različne druge asociacije, tako za interpretacijo zgodovine kot za razmišljanja o prihodnosti. Dominantna plapolajoča slovenska zastava zelo jasno sporoča »tukaj smo mi gospodar«, medtem ko geometrija kocke simbolizira številne pozitivne značilnosti, ki so tudi vodilo demokratične države: urejenost in stabilnost, enakost in uravnoteženost, osredotočenost in racionalnost, transparentnost in poštenost, skromnost do soljudi in okolja ...

V geometriji kocke je skrita tudi trojnost, ki je prispodoba za najrazličnejše razlage sveta. Če povežemo središča nasprotnih ploskev med seboj dobimo tri pravokotne osi xyz, ki se sekajo v sredini in so lahko zanimiva metafora za tri neodvisne veje demokratične države (zakonodajna, izvršna in sodna). Paralelo z demokratično državo bi lahko predstavljale tudi enakovredne obodne ploskve, kot na primer stranke ali posamezniki, ki so sicer tako ali drugače orientirane a tvorijo del urejene celote.

Vertikalno zasukana snežno bela kocka na vodnem zrcalu spominja na motiv slovenskega grba s Triglavom nad morjem. Lahko pa jo dojamemo samo kot piramido, kot najbolj razširjen motiv označevanja pomembnih točk v prostoru.

Dinamična postavitev kocke opozarja na nepredvidljivosti, ki jih prinaša vsaka demokracija. Morebitna asociacija na znano Rubikovo kocko nakazuje potrebno spretnost usklajevanja številnih mnenj, ki je v srži vsakega demokratičnega dogovarjanja in obenem na meje oziroma pravila, ki pri tem obstajajo. Nepregledno število možnih neuskklajenih pozicij pa se ob ustreznem znanju s nekaj premišljenimi potezami vseeno lahko hitro reši.

Krhkost materialne izvedbe kocke, ki je z uporabo čvrstega stekla seveda samo pristlovična, ponazarja krhkost demokratične države in opozarja, da taka družbena ureditev ni dosežena za vedno, ampak jo je treba stalno skrbno negovati.

V geometriji kocke lahko najdemo tudi motive pri nas prevladujoče krščanske kulture, ki je bila na svoj način ravno tako del složnega osamosvojitvenega procesa in bi lahko v danes tako polarizirani družbi ponovno delovali druževalno. Že omenjena implicitna trojnost, je v krščanski kulturi predstavljena kot troednost, razvita površina kocke na primer, pa oblikuje značilen motiv latinskega križa.

KONTEKST

Spominsko obeležje na lokaciji zaključne slovesnosti se prilagaja kontekstu osrednjega trga, ki ostaja v celoti odprt za nove pomembne dogodke. Očiščen utilitarnosti in z novim rastrom tlaka spominja dobesedno na še nepopisan list papirja. Podobno kot obstoječa obeležja na drugi strani trga je urejeno ob njegovem robu, dominantnost v prostoru pa mu zagotavlja visok drog s plapolajočo slovensko zastavo in kompozicijska navezava na os parlamenta.

Spomenik se z implikacijo geometrije kocke, poleg reminiscence na osamosvojitveno lipo, navezuje na tipiko kubusov za zelenje, razmeščenih po obrobju trga ob stopničastih prehodih med posameznimi nivoji, še bolj neposredno pa na kocko s podobo Ivana Cankarja pri vходу v Cankarjev dom. Kocka je tlorisno rahlo zasukana, tako da je ena stranica obrnjena proti vходу v parlament, druga pa, podobno kot obe fasadi stolpnic, nekoliko proti sredini trga. Ohranja se tudi materialnost in tipika ortogonalno skladanih plošč s prekrivanjem, ki so na izpostavljenih mestih (vodno zrcalo) obložene s pohorskim tonalitom.

Po drugi strani je unikatnost spomenika, ki ga loči od okolice, dosežena z dinamičnim vertikalnim zasukom kocke in z izbiro sodobnega materiala, belega prosojnega stekla, kar jasno odstopa od v prostoru že prisotnega. S svetlobnimi učinki in njeni notranjosti se lahko interaktivno poveže z dogajanjem v okolici in ob posebnih prilikah dodatno vizualno izpostavi.

Zastave članic EU, ki so parlament oddelile od trga, se premaknejo za 12 mest proti Prešernovi cesti. Odpre se prostor pred markantnim portalom parlamenta, ki se na novo poenoteno tlakuje. Na ta način se parlament ponovno vizualno, funkcionalno in mentalno poveže s Trgom republike.

S podaljšanjem tlakovane poti ob spomeniku do središkega vhoda v parlament se izpostavi njuna osna povezava. Spomenik v kompozicijskem smislu postane del najpomembnejše stavbe države in s tem trenutno, brez pretirane grandioznosti, tudi pomembnejši od ostalih spominskih obeležij na Trgu republike. Njegova abstraktna forma brez preglaševanja ali kakofonije dopolni figuralno poudarjeni portal parlamenta.

VSAKDAN

Spomenik je izven protokolarnih dogodkov zanimiv tudi kot skulptura, ki s svojo pojavnostjo in vodnim motivom obogati javni prostor Trga republike in še posebej prostora pred parlamentom. Brez preglaševanja dopolni njegov markantni portal ter osmisli njegovo, iz osi trga sicer izmaknjeno os.

Z vodo ustvarja prijeten ekološki element ob pregreti klimi in privlačen motiv s prelivom za igro otrok. Nad nivo obstoječih ograj iz betonskih korit dvignjen spomenik ne zahteva njihovega rušenja niti ne potrebuje likovno moteče dodatne ograje. Namesto običajnih stopnic za posedanje sta pred spomenik položeni dve dolgi kamniti ali leseni kladi. Posebna zanimivost so interaktivna svetlobna odzivanja prosojne kocke na različna dogajanja v okolici tudi izven protokolarnih obveznosti.

Ves čas je javnosti na voljo tudi spodnji informativni nivo. Poleg stene z originalnim zapisom slovenske himne in nekaj osnovnimi informacijami o osamosvojitvi, morda tudi kakšnim artefaktom, so tukaj ob udobnem posedanju na gostinskem vrtu ali na javni klopci s pitnikom v atriju pasaže, z označeno QR kodo preko internetne povezave dostopne tudi podrobnejše informacije o zgodovini in življenju države Slovenije.

MATERIALNOST

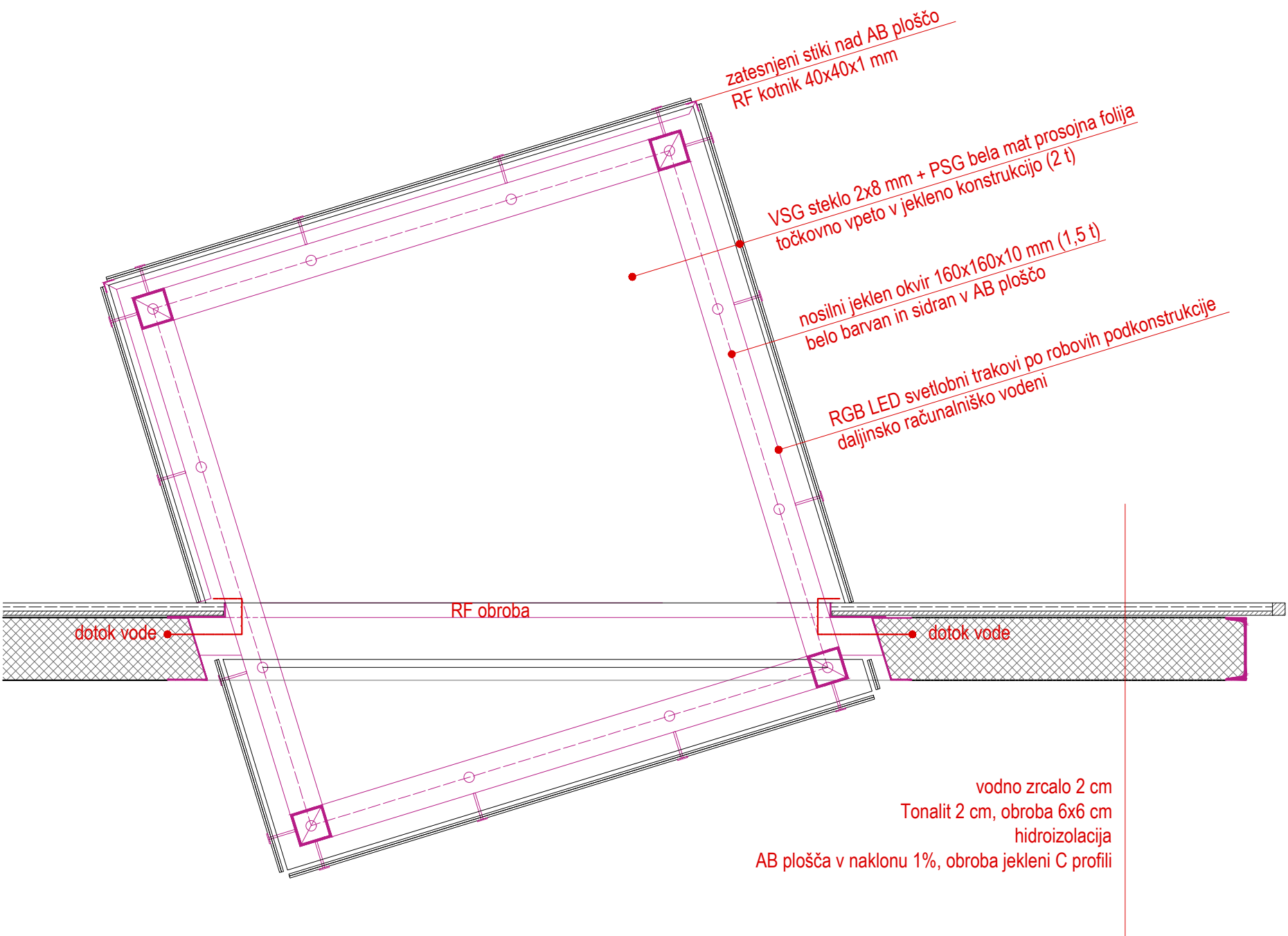
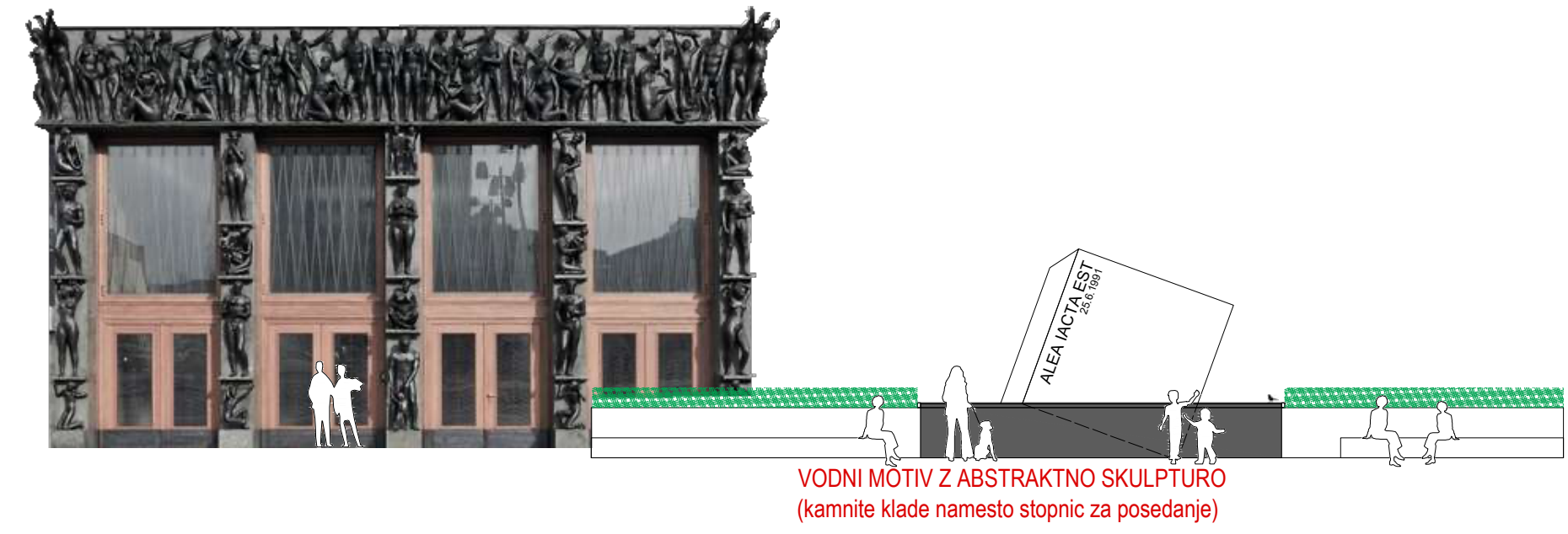
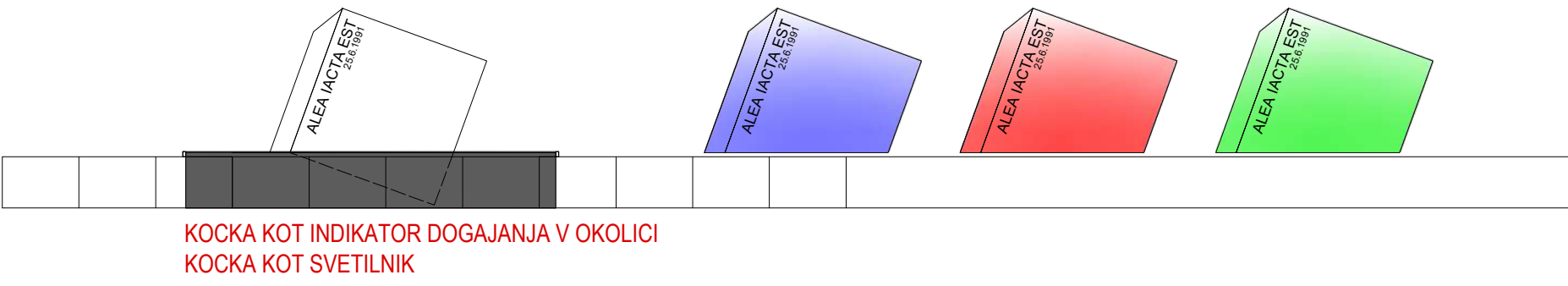
Jambor se prestavi ob rob ploščadi in sidra v talno in stropno ploščo kleti.

Odstrani se korito lipe za jekleno podkonstrukcijo ter nizka južna in ena od obeh pokončnih vzhodnih AB sten. Med ohranjen AB steno na vzhodni strani ter AB steno ob stopnišču in AB steno v sklopu korita za zelenje se vpne jeklen okvir, ki ima zgornji rob poravnan z zgornjim robom AB sten in korita za zelenje na višini 299,06. V jekleni okvir se utije AB plošča. V sredini ima izrez za namestitvev kocke, obrobjen z jeklenim okvirjem pod kotom preboja kocke. Celoten izrez je v horizontali zasukan za 7 stopinj proti vходу v parlament. AB plošča je za 1 % (5 cm) nagnjena proti trgu in hidroizolirana.

Na AB ploščo je prilepljena obloga iz plošč tonalita. Robovi so dvignjeni za 4 cm, na stranici proti trgu pa je preliv za vodo na višini 2 cm. Obloga previseva AB ploščo za širino podpornih AB sten, na južni strani pa za širino dvignjene obrobe. Pri izrezu za kocko je previs izveden z RF obrobo, ki sega pod stekleno oblogo do jeklene podkonstrukcije kocke. V celotni širini obloge z vodnim zrcalom je s tonalitom obložena tudi prednja stena korita za zelenje, po kateri se voda preliva v linijsko rešetko na nivoju trga.

Kocka 3x3x3 m je nagnjena po diagonalni za polovico stranice, tako da so njene stranske ploskve nagnjene pod kotom 75,96 stopinj. Obod je iz brezbarvnega Optiwhite lepljenega varnostnega stekla VSG 2x8 mm z vmesno PSG belo prosojno folijo in ESG kaljenim steklom. Stekla so ob robovih kocke z distančniki točkovno pritrjena na nekoliko umaknjeno jekleno podkonstrukcijo iz kvadratnih belo barvanih jeklenih cevi 160x160x10 mm. V ravnini nosilne AB plošče, kamor je podkonstrukcija sidrana, so stekla prekinjena. Robovi kocke so na zgornjem delu z notranje strani zatesnjeni z RF kotniki 40x40x1 mm. Napis ALEA IACTA EST 25.6.1991 je natisnjen na notranjo stran zunanjega kaljenega stekla. Kocka je osvetljena z notranje strani z računalniško vodenimi linijskimi RGB LED trakovi na robovih podkonstrukcije. Teža kocke je 3,5 t (podkonstrukcija 1,5 t in steklo 2 t).

Klimatsko napravo v atriju se po možnosti prestavi ali obleče v dekorativni RF ovoj. Črpalka za kroženje vode se namesti v pokriti del korita za zelenje ali v jašek pod njim, dovod do izpustov na vseh štirih straneh ob robu izreza za kocko pa je speljan v AB plošči.

DELOVNA MAKETA ZASNOVE PROSTORSKE KOMPOZICIJE

